

AVUSTUSTEN, ETUUKSIEN, PALVE- LUJEN, PALKKIOIDEN JA KORVA- USTEN SOVELTAMIS- JA TOIMIN- TAOHJEET 1.1.2019 ALKAEN

SISÄLLYSLUETTELO

1	LASTENSUOJELUN PERHEHOIDON HOITOPALKKIO JA MUUT KORVAUKSET.....	3
1.1	SAARIKAN MAKSAMA KULUKORVAUS (1.1.2019 ALKAEN)	4
1.2	SIIAISPERHE	4
1.3	PERHEHOITAJAN VAPAA.....	5
1.4	TUKIPERHE.....	5
1.5	ITSENÄISTYMISSVARAT	6
2	AVOHUOLLON JA JÄLKIHOULLON TUKITOIMET.....	6
3	TUKIHENKILÖPALKKIOT	6
4	TOIMEENTULOTUEN SOVELTAMISOHJEET	6
4.1	ERITYISISTÄ TARPEISTA JA OLOSUHTEISTA JOHTUVAT TÄYDENTÄVÄN TOIMEENTULOTUEN	6
5	EHKÄISEVÄN TOIMEENTULOTUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET	8
6	VAMMAISPALVELULAIN SOVELTAMISOHJEET	8
6.1	PALVELUT, JOIHIN VAIKEAVAMMAISELLA ON SUBJEKTIIVINEN OIKEUS	9
6.2	MÄÄRÄRAHASIDONNAISET PALVELUT JA TUKITOIMET	9
6.2.1	<i>Väline- ja laiteavustukset.....</i>	<i>9</i>
6.2.2	<i>Sopeutumisvalmennus ja virkistys</i>	<i>9</i>
6.2.3	<i>Vaate- ja erityisruokavalioavustukset.....</i>	<i>9</i>
6.3	TYÖSUUSRAHAN MAKSAMINEN.....	10
7	VANHUSTEN, VAMMAISTEN JA PITKÄAIKAISSAIRAIDEN PERHEHOIDON HOITOPALKKIOT JA KULUKORVAUKSET	10
7.1	HOITOPALKKIO.....	10
7.1.1	<i>Hoitopalkkio pitkäaikaisessa perhehoidossa.....</i>	<i>10</i>
7.1.2	<i>Hoitopalkkio lyhytaikaisessa perhehoidossa</i>	<i>11</i>
7.1.3	<i>Kokemus- ja koulutuslisä.....</i>	<i>12</i>
7.1.4	<i>Kulukorvaus.....</i>	<i>12</i>
7.1.4.1	<i>Pitkäaikainen perhehoito</i>	<i>12</i>
7.1.4.2	<i>Lyhytaikainen perhehoito</i>	<i>13</i>
7.1.5	<i>Palkkiot ja kulukorvaus perhehoidon keskeytyksen ajalta.....</i>	<i>13</i>
7.1.6	<i>Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa</i>	<i>14</i>
7.1.7	<i>Sijaishoito perhehoitajan vapaan ja muun poissaolon aikana</i>	<i>14</i>
7.2	KÄYNNISTÄMISKORVAUS	14
7.3	MATKAKORVAUKSET	15
7.4	PERHEHOITAJAN ASEMA	15
8	YLEISET PERUSTEET HOITOTARVIKEJAKELULLE.....	16
8.1	HOITOTARVIKKEIDEN- JA VÄLINEIDEN ILMAISJAKELUN SOVELTAMISOHJEET	16
8.2	HOITOTARVIKKEIDEN JA – VÄLINEIDEN JAKAMISEN PERIAATTEET.....	16
8.3	KÄYTÄNNÖN OHJEITA HOITOTARVIKKEIDEN, -VÄLINEIDEN JA LÄÄKKEIDEN ILMAISJAKELUUN	17
8.3.1	<i>Lääkkeet.....</i>	<i>17</i>
8.3.2	<i>Avannepotilaiden hoitovälineet – ja tarvikkeet.....</i>	<i>17</i>
8.3.3	<i>Katetrit.....</i>	<i>17</i>
8.3.4	<i>Virtsankeräystarvikkeet</i>	<i>17</i>
8.3.5	<i>Inkontinenssipotilaat.....</i>	<i>17</i>
8.3.6	<i>Haavanhoitotarvikkeet.....</i>	<i>18</i>
8.3.7	<i>Diabetespotilaiden hoitovälineet – ja tarvikkeet (jakelu keskitetty diabeteshoitajille)</i>	<i>18</i>
8.3.8	<i>Dialyysipotilaiden hoitovälineet – ja tarvikkeet</i>	<i>18</i>
8.3.9	<i>Happihoito ja muut pitkäaikaissairaudet</i>	<i>18</i>
8.3.10	<i>Korvauksetta jaettavaan hoitotarvikkeisiin kuulumattomat tuotteet</i>	<i>18</i>

8.4	HOITAJIEN TARVITSEMAT SUOJAVÄLINEET	19
9	LÄÄKINNÄLLISEN KUNTOUTUKSEN TOIMINTAPERIAATTEET	19
9.1	LÄÄKINNÄLLISTÄ KUNTOUTUSTA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄDÖKSET / JÄRJESTÄMISPERIAATTEET	19
9.2	TERVEYDENHUOLLON JA KELAN TYÖNJAKO LÄÄKINNÄLLISESSÄ KUNTOUTUKSESSA	19
	9 §	19
	Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen järjestäminen	19
9.3	KUNNAN JÄRJESTÄMÄN LÄÄKINNÄLLISEN KUNTOUTUKSEN SISÄLTÖ	20
9.4	PÄÄTÖKSENTEKO	21
9.5	ASIAKASMAKSUT	21
9.6	HYVÄ KUNTOUTUSKÄYTÄNTÖ	21
9.6.1	<i>Kuntoutussuunnitelma</i>	21
9.6.2	<i>Näyttöön perustuva kuntoutus</i>	22
9.6.3	<i>Terapiamuodot</i>	22
9.6.4	<i>Fysioterapia</i>	22
9.6.5	<i>Lymfaterapia</i>	22
9.6.6	<i>Toimintaterapia</i>	22
9.6.7	<i>Puheterapia</i>	23
9.6.8	<i>Musiikkiterapia</i>	23
9.6.9	<i>Jalkaterapia ja jalkahoito</i>	23
9.6.10	<i>Laitoskuntoutus</i>	23
9.7	APUVÄLINEPALVELUT	23

1 LASTENSUOJELUN PERHEHOIDON HOITOPALKKIO JA MUUT KORVAUKSET

Lastensuojelulain perhehoidon hoitopalkkio, kulu- ja käynnistämiskorvauskorvaus määritellään perhehoitolaissa.

Hoitopalkkion tarkistus on sidottu Työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ään ja kustannusten korvauksen ja käynnistämiskorvauksen tarkistukset elinkustannusindeksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa vuosittain indeksikorotuksen suuruuden.

Hoitopalkkion vähimmäismäärä on 1.1.2019 799,84 €/kk. Hoitopalkkio voidaan maksaa myös vähimmäismäärää suurempana. Hoitopalkkio voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi säädettyä vähimmäismäärää pienempänä. Jos hoitopalkkio on sovittu toimeksiantosopimuksessa vähimmäismäärää suuremmaksi tai pienemmäksi, korotetaan hoitopalkkiota indeksikorotuksen verran

Kulukorvausten vähimmäismäärä on 1.1.2019 420,09 €/kk. Muita kulukorvausmääriä korotetaan indeksikorotuksen verran.

Perhehoidon käynnistyessä maksetaan tarvittaessa käynnistämiskorvausta, jonka enimmäismäärä perhehoitajalain perusteella on 2 983,40 € hoidettavaa kohti.

Käynnistämiskorvaus maksetaan tarpeellisen suuruisena tosiasiallisten kulujen perusteella, kuitenkin enintään 2 983,40,26 € / sijoitettu lapsi. Täysi käynnistämiskorvaus maksetaan, jos tehdään vaativa remontti, esim. rakennetaan huonetilaa lapselle. Muussa tilanteessa käynnistämiskorvaus maksetaan työntekijän toteaman tarpeen mukaisena.

Sijoituksen päättyessä käynnistämiskorvauksella ja kulukorvauksilla hankitut tarvikkeet ja varustus ovat lapsen omaisuutta. Käynnistämiskorvaus peritään takaisin niiltä osin, kun sillä tehtyjä hankintoja ei voida luovuttaa lapselle (esim. remontti), mikäli sijoitus päättyy perhehoitajan aloitteesta kahden vuoden sisällä sijoituksen alkamisesta.

Suoritetaan perhehoidossa olevasta lapsesta 1.1.2019 825,15 €/kk tai 412,58 € (osa-aikainen) veronalaista hoitopalkkiota.

Lapsen erityishoitoisuuden vuoksi perushoitopalkkiota korotetaan Kelan maksaman sairaan lapsen hoitotuen, vammaistuen perusteella. Vaikka lapsen vammaistuki päättyy iän vuoksi 16 -vuotiaana, hoitopalkkion korotusta jatketaan.

Hoitopalkkion korotus 1.1.2019 alkaen. (Alla oleviin hoitopalkkioihin tehdään mahdollinen indeksikorotus)

• Alin hoitotuki	30 %	1072,69 €/kk
• Korotettu hoitotuki	50 %	1237,72 €/kk
• Erityistuki	100 %	1650,29 €/kk

Lyhytaikaisessa perhehoidossa (2 kk) ja kriisisijoituksissa maksetaan hoitopalkkiona 1237,72 €/kk tai tarvittaessa sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan palveluntuottajan määrittelemiä hintoja.

Myös muut lausunnot ja/tai sosiaalityöntekijöiden yhteinen näkemys lapsen erityishoitoisuudesta voivat olla pohjana hoitopalkkion korotukselle.

0-12 kk ikäisen vauvan hoitopalkkiota korotetaan 50 % peruspalkkiosta. Jos jompikumpi sijaisvanhemmista jää sijoituksen alkaessa sosiaalityöntekijän suosituksista kotiin hoitamaan alle kouluikäistä sijaislasta, maksetaan sijaisperheelle 50 % korotus peruspalkkioon enintään yhden vuoden ajalta. Sijaisvanhempien jäädessä kotiin hoitamaan sijaislasta muussa tilanteessa hoitopalkkiota korotetaan vain erityisin perustein sosiaalityöntekijöiden

yhteisellä päätöksellä. Korotuksen tulee perustua sosiaalityöntekijän näkemykseen lapsen erityisten tarpeiden perusteella tapahtuvasta sijaisvanhemman kotona olost.

Mikäli hoitopalkkion korotusperusteita on useita, perheelle maksetaan hoitopalkkion korotus vain yhden, perheelle korkeimman korotusprosentin tuovan perusteen mukaisesti.

18 v. täyttäneiden, muualla opiskelevien tai yli 2 kk sairaalahoidossa olevien tai armeijaa käyvien sijoitettujen lasten ja nuorten osalta maksetaan osa-aikapalkkiota, joka on puolet ko. lapsesta maksettavasta kokopäiväpalkkiosta.

1.1 Saarikan maksama kulukorvaus (1.1.2019 alkaen)

Kulukorvausta suoritetaan alla esitetyllä tavalla lapsen iän mukaan porrastettuna:

(Alla oleviin kulukorvauksiin tehdään mahdollinen indeksikorotus)

ikä	€/kk
• 0 - 6 v.	487,20
• 7 - 11 v.	552,16
• 12 -16 v.	662,80
• 17 -	778,51

Lyhytaikaisessa perhehoidossa (2 kk) ja kriisisijoituksissa maksetaan kulukorvauksena 778,51 €/kk. Lapsilisää eikä käynnistämiskorvausta makseta.

Kulukorvaukseen katsotaan pääsääntöisesti kuuluvan:

- ravinto
- asunnon käytöstä aiheutuvat menot
- henkilökohtainen puhtaus ja siisteys
- vaatetuksen hankinnasta ja huollosta aiheutuvat kulut
- normaalista päivittäisestä liikkumisesta aiheutuvat kulut
- virkistys- ja harrastustoiminnasta aiheutuvat kulut
- tavanomaiset terveydenhoidosta aiheutuneet kulut
- lapsen/nuoren käyttövara

Sijaisperhe maksaa lapselle lain määrittelemän käyttövaran ja tekee sosiaalityöntekijälle määräajoin selvityksen maksetusta käyttövarasta.

1.2 Sijaisperhe

Sijaisperheelle maksetaan kulukorvauksen ja hoitopalkkion lisäksi lapselle tuleva lapsilisä ja mahdollinen Kelan hoitotuki. Yli 16 vuotiaan hoitotuki maksetaan pääsääntöisesti lapselle itselleen. Nuoren kuntoutusraha maksetaan lapselle itselleen. Opintoraha maksetaan lapselle. Opintorahalla katetaan opiskelusta aiheutuvat kustannukset. Opinnoista aiheutuvista poikkeuksellisen suurista kustannuksista voidaan sosiaalityöntekijän harkinnalla päättää erikseen opintorahan ylittävältä osalta. Esim. ammattiin opiskelevien ammattivaatteet, lukion kirjat, tietokone tai muut opiskelun vaatimat erityiset välineet.

Sijaisperheelle korvataan sijaislapsen lomakustannuksia hakemuksen mukaan kuuttia tai laskua vastaan enintään 300 €/vuosi/lapsi sekä tarvittaessa lapsen passi.

Lapsen biologiselle perheelle voidaan korvata lapsen kanssa tehtävän lomamatkan kustannuksia lapsen osalta todellisia kustannuksia vastaava summa sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan. Korvauksen tulee perustua sosiaalityöntekijän näkemykseen lomamatkan merkitykseen lapsen edun näkökulmasta.

Sijaisperheelle voidaan korvata lapsen harrastuskustannuksista yhden harrastuksen kustannukset / sijaislapsi / vuosi, kun harrastus on lapsen asiakassuunnitelmassa todettu kyseessä olevan lapsen kasvua ja kehitystä tukevaksi

Sijaisperheelle/tukiperheelle voidaan korvata erikseen sovitusti lapsen erityistilanteesta johtuvia ylimääräisiä kuljetuskustannuksia 0,20 €/km (esim. asiakassuunnitelmassa sovitut lapsen ja vanhempien tapaamiset, terapiakäynnit). Jos sijaisvanhemmat saavat matkakorvauksen Kelalta, matkoja ei korvata lastensuojelusta. Kelan korvauksen jälkeen jäävä omavastuuosuus voidaan korvata sosiaalityöntekijän harkinnan ja tiimin käsittelyn jälkeen esim. Jyväskylään suuntautuvan tiiviin terapiajakson osalta. Sijaisperheelle voidaan maksaa lapsen kouluun kuljettamisesta jos koulumatka on pitkä (esim. 20 km yhteen suuntaan) eikä minkäänlaista julkista liikennettä ole (toisen asteen opinnot eli ei koulukyytejäkään). Mahdollinen Kelan korvaus vähennetään kustannuksista.

Lisäksi perhehoitajalle voidaan korvata äkillisistä erikoisjärjestelyistä aiheutuneita kustannuksia tapauskohtaisesti harkiten.

Kulukorvaus maksetaan 49 %:lla vähennettynä (aterioiden osuus) siltä ajalta kun lapsi on tilapäisesti poissa perhehoidosta vähintään 30 perättäistä päivää (lomalla, sairaalassa, hoitajan sairausloman vuoksi) tai viikot pitkäaikaisesti esim. opiskelupaikkakunnalla tai armeijassa. Kulukorvaus maksetaan vähennettynä, vaikka perhehoitaja tapaisi lasta tai nuorta yli 30 päivää kestäväen poissaolon aikana muutamia kertoja.

Mikäli perhehoito keskeytyy muista perhehoitajasta johtuvista syistä, maksut keskeytyvät samanaikaisesti.

1.3 Perhehoitajan vapaa

Perhehoitajalle järjestetään 1.7.2016 voimaan tulleen lakimuutoksen perusteella vapaana 2 vrk/kk/ toimeksiantosopimus tai korvataan vuoden vapaapäivät vapaan korvauksena, joka on 2 kk:n hoitopalkkion suuruinen 1 650,30 € / toimeksiantosopimus. Kuukaudeksi lasetaan sellainen kalenterikuukausi, jona perhehoitaja on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana.

Perhehoitajalle tarjotaan mahdollisuus päästä yhteen maksulliseen koulutukseen vuodessa.

1.4 Tukiperhe

Tukiperheelle voidaan korvata erikseen sovitusti matkakustannuksia 0,20 €/km, jos tukiperhe kuljettaa lapsia tukiperheeseen ja takaisin. Korvaus voidaan maksaa myös lapsen vanhemmille, mikäli he kuljettavat lasta ja he tarvitsevat taloudellisen tilanteensa vuoksi siihen tukea.

Tukiperheelle maksetaan hoitopalkkiona 53 €/vrk ja kulukorvaus lapsen perheessä läsnäolopäivien mukaisesti. Perhehoidolle määritelty kulukorvaus jaetaan 30:llä ja kerrotaan läsnäolopäivillä.

Tukiperheelle ei korvata erikseen kustannuksia, jotka aiheutuvat lapselle tukiperheessä olon aikana järjestettävistä harrastuksista, retkistä tai matkoista.

Sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan erityisin perustein lapselle voidaan hankkia tukiperhepalvelu myös yksityiseltä palveluntuottajalta, jolloin maksetaan ko. palvelun mukaiset kustannukset.

1.5 Itsenäistymisvarat

Sijaishuollosta itsenäistyvälle nuorelle maksetaan hänelle kertyneet itsenäistymisvarat pääsääntöisesti itsenäistymistä tukeviin hankintoihin. Jos nuorelle ei ole kertynyt itsenäistymisvaroja, tuetaan hänen itsenäistymistään enintään käynnistämiskorvauksen suuruisella summalla.

Itsenäistyvän nuoren perhehoitajalle kuuluvista palkkioista ja etuisuuksista sekä velvollisuuksista sovitaan kirjallisesti toimeksiantosopimuksessa.

2 AVOHUOLLON JA JÄLKIHOULLON TUKITOIMET

Lapsen perheelle voidaan sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan myöntää lastensuojelun avohuollona tai jälkihuollona avustusta lapsen harrastuksen tukemiseksi, kun harrastus on lapsen asiakassuunnitelmassa todettu kyseessä olevan lapsen kasvua ja kehitystä tai itsenäistymistä tukevaksi.

3 TUKIHENKILÖPALKKIOT

Maksetaan tukihenkilönä toimivalle henkilölle palkkiota 70 €/kk 1-4 tapaamiskertaa/kk tai 150 €/kk yli 4 tapaamiskertaa/kk tai tukeminen on sosiaalityöntekijän näkemyksen mukaan vaativaa.

Kulukorvausta maksetaan 70 €/kk 1-4 tapaamiskertaa/kk ja 150 €/kk yli 4 tapaamiskertaa/kk tai tukeminen on sosiaalityöntekijän näkemyksen mukaan vaativaa.

4 TOIMEENTULOTUEN SOVELTAMISOHJEET

4.1 Erityisistä tarpeista ja olosuhteista johtuvat täydentävän toimeentulotuen

myöntämisperusteet

Kelassa tehty perustoimeentulotuen laskelma on oltava täydentävän toimeentulotuen käsittelyn pohjalla ellei kyse ole hätätilanteesta, jossa Kela ei pysty tekemään laskelmaa. Kuolinpesän ei tarvitse hakea Kelalta perustoimeentulotukipäätöstä hautausavustuksen hakemista varten.

Laskelmassa huomioitavat asiakkaan erityisistä olosuhteista ja kokonaistilanteesta johtuvat menot ovat tarpeen mukaan harkittavia. Asiakaskohtainen, yksilöllinen harkinta tapahtuu tiimissä. Kiireellisissä tilanteissa harkinta tehdään esimiehen tai toisen sosiaalityöntekijän kanssa.

Tällaisia tarpeen mukaan harkittavia menoja ovat :

- Erityisravinnosta johtuvat menot (hoitotuen tai muun Kelan korvauksen ylittävä osa)
- Tiemaksut (myös aeraus), palovaroittimet sekä vesiosuuskuntien liittymis- ja jäsenmaksut
- Pitkäaikaissairaana, vammaisen tai akuutissa kriisissä olevan henkilön normaalit puhelinmenot ylittävä osa voidaan ottaa huomioon
- Erityisin perustein huomioidaan asumiskustannukset, mitkä ylittävät Kelan kohtuullisiksi katsomat asumiskustannukset
- Elatusmaksut maksutositteen mukaan
- Kotihoitomaksut sekä ateriapalvelu huomioidaan menona perusosan ruokamenojen ylittävältä osalta. Ensisijaisesti ohjataan hakemaan maksualennusta.
- Kotihoito, kotona asuvat vanhukset. Kotona asumisen tukemiseen; siivous-, puunkanto-, lumenauraus-, lämmitys yms. kustannuksiin, josta esitettävä kotitalousyrittäjän lasku
- Ammattiliiton/työttömyyskassan jäsenmaksut

- Opiskelun vuoksi välttämättömät kustannukset, esim. opiskeluun liittyvät työvaate- ja kenkähankinnat, lupamaksut, osallistumismaksut, tietokone (enintään 250 €) tutkintoon johtavien opintojen perusteella.
- Opintolainan korot
 - Mikäli asiakas ei voi saada Kelan korkoavustusta, huomioidaan opintolainan korot laskelmassa menona.
- Lapsiperheiden erityiset kulut käsitellään tiimissä
 - pesukoneeseen max 340 €, korkeintaan 10 vuoden välein, mikäli taloyhtiössä ei ole pesukonetta
 - lastenvaunut max 170 €
 - lasten sänky tms. lapselle välttämätön varuste otetaan huomioon harkinnalla
 - astianpesukoneeseen, pakastimeen, jääviileäkaappiin, kuivausrumpuun ja televisioon ei myönnetä avustusta
- Pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden perusteella tai lastensuojelullisista syistä voidaan perheelle myöntää toimeentulotukea lasten harrastusmenoihin.
 - mahdollisuuksien mukaan käytetään Saarijärveläinen -lehden avustusrahaa järjestöjen lahjakortteja tms.
- Välttämättömät kodin irtaimiston hankkimisesta aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon erityisin perustein.
 - välttämättömiin (ruokapöytä + tuolit, sänky + patja) kohtuuhintaisiin huonekaluihin enintään puolet. Esitettävä kustannusarvio ja ensisijaisesti etsittävä käytettyjä.
 - pyykinpesukoneen hankinnasta aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon, mikäli taloyhtiössä ei ole yhteiskäytössä olevaa konetta eikä asiakkaalla ole muuta asiallista mahdollisuutta pyykkinsä pesemiseen. Esitettävä kustannusarvio.
- Vaatemenot
 - vaatteiden hankinta ja huolto kuuluu perusosaan.
 - romaninaisen hameeseen voidaan myöntää kahden vuoden välein 450 € ottamalla summa huomioon laskelmassa. Hakijan toimitettava ompelijalta tilausvahvistus, jonka perusteella kirjoitetaan mahdollinen maksusitoumus
 - äitiysvaatteisiin huomioidaan kuluina laskelmaan enintään 50 €.
- Hautausmenot
 - hautauskustannuksia huomioidaan (arkku, kuljetus, arkkuhautaus), enintään 1100 € (mahdolliset muut laskut jäävät kuolinpesän veloiksi)
 - toimitettava perukirja ja tilitiedot kuolinpuheesta hakemuskuukauteen saakka nähtäväksi ennen avustuksen myöntämistä
 - avustusta on mahdollista saada, mikäli kuolinpesä on varaton
 - lähiomaisten (vanhemmat, sisarukset, puoliso, lapset tai isovanhemmat) hautajaisiin osallistumista varten voidaan myöntää toimeentulotukea kukkavihkon hankintaan korkeintaan 40 €/talous tai ruokakunta. Pitkään toimeentulotuen varassa eläneille henkilöille voidaan lisäksi myöntää avustus hautajaisvaatteisiin harkinnan mukaan.
- Perhejuhlista aiheutuvat kulut
 - perhejuhlien (ristiäiset, rippijuhlat, lakkiaiset, häät, muistotilaisuus) järjestämiseen voidaan pitkään (vähintään vuoden) toimeentulotuen varassa eläneelle henkilölle tai perheelle myöntää 95 €
- Matkakulut
 - kuntouttavaan työtoimintaan osallistuville, mikäli matka on vähintään 5 km, maksetaan oman auton käytöstä matkakorvauksina 0,20 €/km, kimppekyydyissä, mistä aiheutuu kyydittäväälle kustannuksia, mopolla tai polkupyörällä kulkevalle 0,15 €/km . Työkokeiluissa oleville maksetaan tietyin edellytyksin vastaavat kustannukset, jos matka on yli 5 km (esim. ensimmäisen työkokeilukuukauden ajan).
 - keskiasteen opiskelijalle huomioidaan 54 €/omavastuuosuus matkoista

- Velkajärjestely
 - velkajärjestely on itsessään toimeentulon turvaamisjärjestely
 - mikäli velkajärjestelyssä oleva asiakas hakee toimeentulotukea, hänen on toimitettava velkajärjestelypäätös ja maksuvaralaskelma.
 - ensisijaisesti asiakkaan on haettava lykkäystä maksuihin velkojalta, jos kyseessä on tilapäinen maksuvaikeus. Mikäli asiakas saa lykkäyksen, voidaan maksujen korot huomioida toimeentulotukeen kyseiseltä ajalta tositteiden mukaan.
 - mikäli kyseessä on pidempiaikainen maksuvaikeus, asiakas on ohjattava pienentämään maksueriä ja hakemaan maksuohjelman muutosta käräjäoikeudelta (asiakkaan otettava yhteyttä talous- ja velkaneuvontaan)
- Muut
 - lisäveroa ei huomioida menona.
 - päihitteettömyyden tukemiseksi sekä päivä- tai työtoimintaan osallistumisen tukemiseksi maksetaan työ- tai päivätoimintaan osallistuville päihdeongelmaisille ruokailu työ- tai päivätoimintakeskuksessa (max 4 €/päivä). Kustannukset kateetaan täydentävänä toimeentulotukena. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille tarjotaan ruoka niissä Saarikan yksiköissä, missä yksikön asiakkaille tarjotaan ruoka. Ruokailu sisältyy päivittäisen kuntouttavan työtoiminnan tuntimäärän sisälle, koska sen katsotaan olevan kuntouttavaa. Ruokailun kustannukset maksetaan kuntouttavan työtoiminnan kustannuspaikalta 053310
 - pikavipeistä, kulutusluotoista tai autolainoista aiheutuviin kustannuksiin ei myönnetä avustusta

5 EHKÄISEVÄN TOIMEENTULOTUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

1. Henkilön ja perheen aktivointia tukeviin toimenpiteisiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi erityisin perustein
2. Henkilön ja perheen asumisen turvaamiseksi erityisin perustein
3. Ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi
4. Muihin henkilön ja perheen omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

Ehkäisevä toimeentulotuki on aina luonteeltaan kertaluontoista. Sillä on tarkoitus auttaa henkilö ja perhe tilapäisen taloudellisen kriisin yli silloin kun perustoimeentulotuki tai täydentävä toimeentulotuki eivät tule kysymykseen. Tukea myönnettäessä täytyy olla oletus, että henkilö ja perhe pystyy kertaluontoisen avun jälkeen selviytymään omatoimisesti.

Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen vaatii samanlaisen selvitystyön kuin muunkin toimeentulotuen myöntäminen. Tuki kohdistuu aina tiettyyn menoerään ja tilanteeseen.

6 VAMMAISPALVELULAIN SOVELTAMISOHJEET

Vammaispalvelulain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä (VpL 1 §). Vammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut ja tukitoimet järjestetään siten, että ne tukevat heidän omatoimista suoriutumistaan (VpA 1 §).

Vammaispalvelulain tarkoittamana vammaisena henkilönä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista (VpL 2 §). Vammaispalvelulain 2 §:n tarkoittama vammaisuus määritellään yksilöllisesti lain asettamien määreiden ”pitkäaikaisuus”, henkilön ”erityiset suoriutumsvaikeudet”, ”tavanomaiset elämäntoiminnot” ja ”välttämätön tarve” kautta. Vammaispalvelulaki ei sisällä mitään vammaluetteloa (ei diagnoosiin perustuvaa päätöksentekoa), vaan ”vammaisuus” ja ”vaikeavammaisuus” on määriteltävä yksilöllisesti. Vammaispalvelulaissa ei aseteta ylä- eikä alaikärajoja palvelujen ja tukitoimien saamiselle, vaan ainoana perusteena on henkilön vammasta tai sairaudesta aiheutuva palvelujen ja tukitoimien tarve ja erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien palvelujen ja tukitoimien

kohdalla erikseen määritelty vaikeavammaisuus. Sinänsä esimerkiksi ikääntymisestä aiheutuvat ”normaalit” sairaudet ja niiden aiheuttamat toimintarajoitteet, ”vanhuuden raihnaisuus”, ei vielä yksistään täytä vaikeavammaisuuden tai vammaisuuden edellytyksiä. Vammaispalvelulain mukaiset avustukset myönnetään lain vaatimassa laajuudessa.

6.1 Palvelut, joihin vaikeavammaisella on subjektiivinen oikeus

(kunnalla erityinen järjestämisvelvollisuus)

- asuntojen välttämättömät ja kohtuulliset muutostyöt sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet tarpeen ja harkinnan mukaan
- kuljetuspalvelut
 - 18 yhdensuuntaista matkaa /hlö /kk vähennettynä linja-autotaksan mukaisella omavastuuosuudella. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöalue on asiakkaan asuinkunta ja asuinkunnan rajanaapurikunnat. Matkoja alueen ulkopuolelle myönnetään yksilöllisen harkinnan perusteella vain erittäin painavista syistä. Päätöstä tehtäessä harkitaan yksilöllisesti, mitä voidaan pitää voidaan asiakkaalle toiminnallisena lähikuntana. Odotusajasta korvataan korkeintaan 30 min. Oikeus vakiotaksin käyttöön voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä. Kelan myöntämä vakiotaksin käyttöoikeus ei automaattisesti tuo tätä oikeutta.
- henkilökohtainen apu
 - avustus on 10,30 €/tunti sekä työnantajan lakisääteiset maksut ei Hetaan kuuluvilla
 - henkilökohtaisia avustajia koskevaa valtakunnallista työehtosopimusta sovelletaan Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto ry:n (HETA) jäsenenä olevien vammaisten henkilöiden henkilökohtaisiin avustajiin. Henkilökohtaisten avustajien peruspalkka palkkaryhmässä A on 10,40 €/tunti ja palkkaryhmässä B 11,70 €/tunti 31.1.2019 saakka ja 1.2.2019 alkaen 10,70 € ja 11,90 €.
 - ulkomaanmatkoihin henkilökohtaiseen avustamiseen voidaan myöntää lisätunteja harkinnan mukaan korkeintaan kerran vuodessa

6.2 Määrärahasidonnaiset palvelut ja tukitoimet

Määrärahasidonnaisia päätöksiä voidaan niiden voimassaoloaikana tarkistaa. Määrärahasidonnaisia palveluja kohdennetaan ensisijaisesti kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville.

6.2.1 Väline- ja laiteavustukset

Myönnetään harkinnan mukaa korkeintaan puolet hankintahinnasta. Avustusta ei myönnetä ilman erityisen painavaa perustetta tavanomaisiin kodinkoneisiin (pyykinpesukone, astianpesukone, matkapuhelin, tietokone, mikroaaltouuni). Autoavustuksen myöntämisessä huomioidaan auton välttämättömyys.

6.2.2 Sopeutumisvalmennus ja virkistys

Sopeutumisvalmennusta myönnetään erityisen tarkan yksilöllisen harkinnan perusteella.

6.2.3 Vaate- ja erityisruokavaliioavustukset

Avustusta ylimääräisiin vaate- tai ravintokustannuksiin myönnetään vain, jos kustannukset ovat vamman tai sairauden vuoksi kohtuuttoman suuret. Kustannuksista on oltava selvitys ja sairaudesta asiantuntijan lausunto. Korvausta myönnetään kohtuullisiin keskimääräisiin vaatekustannuksiin 500 € omavastuun ylittävälle osalle ja ravintokustannuksiin 2.500 € omavastuun ylittävälle osalle.

6.3 Työosuusrahan maksaminen

Asiakkaat käyvät päivä - ja työtoiminnassa toimintakeskuksissa. Työtoimintaa järjestetään joko kehitysvammaisten erityishuoltona tai sosiaalihuoltolain perusteella. Työtoimintana tehty työ ei ole työsuhteista vaan huoltosuhteista.

Asiakkaat tulevat toimintakeskuksiin palveluohjaajien päätöksellä.

Työtoiminnasta maksetaan työosuusrahaa. Työosuusraha ei ole veronalaista tuloa, mikäli sitä maksetaan enintään 12 €/pv.

Asiakkaalle maksettavan työosuusrahan suuruudesta päättää toimintakeskuksen vastaava ohjaaja yhteistyössä muiden ohjaajien kanssa.

Saarikan päivätoiminnassa oleville asiakkaille ei makseta työosuusrahaa. Työtoiminnassa oleville asiakkaille maksettavien työosuusrahojen rajat ovat 0,5 €- 6,50 €/päivä . Avotyötoiminnassa oleville asiakkaille maksetaan 7 €/pv.

7 VANHUSTEN, VAMMAISTEN JA PITKÄAIKAISSAIRAIDEN PERHEHOIDON HOITOPALKKIOT JA KULUKORVAUKSET

Perhehoidosta maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkiota, kulukorvausta sekä erikseen harkittavaa käynnistämiskorvausta. Perhehoitolaissa (263/2015 16§ ja 17§) määritellään palkkion (1.1.2019 799,84 €/kk) ja kulukorvauksen (1.1.2019 420,09 €/kk) vähimmäismäärät sekä käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä (1.1.2019 2 983,40 €). Perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset tarkistetaan kalenterivuositain.

Hoitopalkkio on veronalaista tuloa ja se kartuttaa eläkettä. Kulukorvauksesta toimitetaan myös ennakonpidätys. Koska kulukorvaus ei ole perhehoitajalle todellista tuloa, saadaan sitä koskeva vähennys tehdä verotuksessa. Perhehoidon palkkioiden ja korvausten jakamisesta puolisoitten kesken voidaan sopia erikseen.

Korvausten maksu perustuu pitkäaikaisen perhehoidon osalta sovittuun kuukausipalkkioon, josta vähennetään tarvittaessa perhehoitajan toimittaman käyttöpäiväilmoituksen mukaiset ateriamaksut. Lyhytaikaisessa perhehoidossa korvausten maksu perustuu käyttöpäiväilmoituksen mukaisiin toteutuneisiin hoitopäiviin Alla olevia palkkioita ja kulukorvauksia tarkistetaan 1.1.2019 alkaen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ilmoittaman indeksikorotuksen veran.

7.1 Hoitopalkkio

Hoidosta maksettava palkkio perustuu kunkin hoidossa olevan henkilön yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan, palvelusuunnitelmaan ja/tai erityishuolto-ohjelmaan sekä hoitoon käytettävään aikaan ja hoidon vaativuuteen. Hoidon tarve arvioidaan yksilöllisesti käyttäen apuna Kelan vammais- / hoitotukia ja tarvittaessa muita apuvälineitä ja toimintakyky mittareita (esim. FIM,MMSE) ja yksilöllistä harkintaa. Arvioinnista vastaa perhehoidosta vastaava viranhaltija, tarvittaessa yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Hoitopalkkion suuruus määritellään toimeksiantosopimusta solmittaessa ja sitä tarkistetaan, mikäli perhehoidossa olevan henkilön tilanteessa tapahtuu muutoksia.

7.1.1 Hoitopalkkio pitkäaikaisessa perhehoidossa

Hoidon vaativuuden yhtenä maksuperusteena on avun, ohjauksen ja valvonnan tarpeen perusteella myönnetty Kelan hoitotuki /vammaistuki. Hoidon sitovuuden maksuperusteena on asiakkaan päivätoimintaan osallistuminen. Päivätoimintaan osallistuminen määritellään asiakkaan palvelusuunnitelmassa. Päivätoiminnaksi luetaan myös päiväkotia, koulu tai päiväkeskustoiminta

	Hoitopalkkio, kun hoidettava saa Kelan hoitotukea/vammaistukea	Hoitopalkkio, kun hoidettava saa Kelan korotettua hoitotukea/korotettua vammaistukea	Hoitopalkkio, kun hoidettava saa Kelan ylintä hoitotukea/ylintä vammaistukea
Hoidettava on 0-1 päivää/viikko päivätoiminnassa	904,59 €/kk	1017,71 €/kk	1130,78 €/kk
Hoidettava on 2-3 päivää/viikko päivätoiminnassa	873,40 €/kk	986,51 €/kk	1099,59 €/kk
Hoidettava on 4-5 päivää/viikko päivätoiminnassa	842,22 €/kk	955,33 €/kk	1068,40 €/kk

Viranhaltija voi erityisharkinnallaan korottaa hoidon vaativuudesta johtuen yllä olevia palkkioluokkia enintään 10 %. Korotus voi olla myös määräaikainen.

7.1.2 Hoitopalkkio lyhytaikaisessa perhehoidossa

Lyhytaikaisen perhehoidon palkkio maksetaan perhehoitajalle yhtäjaksoisesti toteutuneilta hoitopäiviltä. Hoitopäiväksi lasketaan vuorokausi, jolloin henkilö on ollut perhehoidossa. Esim. asukas tulee perjantaina klo 18 ja lähtee sunnuntaina klo 18, hoitopalkkio maksetaan kolmelta päivältä. Kun perhehoito tapahtuu hoidettavan kotona, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio 15 %:lla korotettuna. Osapäiväisestä perhehoidosta maksettava palkkio on 50 % lyhytaikaisen perhehoidon palkkiosta. Säännöllisestä, suunnitelmallisesta osapäiväisestä perhehoidosta (kesto vähintään 8-10 tuntia päivässä) maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon palkkio. Hoitopalkkio perustuu hoidon vaativuuteen ja sitovuuteen.

PALKKIOLUOKKA	LYHYTAIKAINEN PERHEHOITO	OSAPÄIVÄINEN PERHEHOITO	HOIDETTAVAN KOTONA
Asiakas on ohjausta ja tukea tarvitseva, suhteellisen oma-toiminen. Asiakkaalla ei ole vaativia perussairauksia tai rajoitteita tai psyyken / käytösongelmia. Lisäsairauksia voi olla, mutta ne ovat hallinnassa eivätkä vaadi seurantaa	54,57 €/hoitopäivä	27,28 €/hoitopäivä	62,74 €/hoitopäivä
Asiakas tarvitsee lähes kaikessa päivittäisessä toiminnassa paljon ohjausta ja apua sekä valvontaa. Asiakkaalla on lieviä käyttäytymis- tai psyyken ongelmia tai hoitoa ja seurantaa tarvitsevia lisäsairauksia	76,40 €/hoitopäivä	38,19 €/hoitopäivä	87,86 €/hoitopäivä
Asiakas tarvitsee kaikessa päivittäisessä toiminnassa paljon apua ja jatkuvaa valvontaa.	98,22 €/hoitopäivä	49,11 €/hoitopäivä	112,96 €/hoitopäivä

Asiakkaalla on vaikeita li- säsairauksia, rajoitteita ja/tai psyyken ongelmia tai haasteellista käyttäytymis- tä. Hoito vaatii erityis- osaamista tai intensiivistä, päivittäistä kuntouttavaa työtä. Asiakas on vaikeasti muis- tisairas tai vaikeasti liikun- ta- ja monivammainen			
--	--	--	--

7.1.3 Kokemus- ja koulutuslisä

Kokemuslisää maksetaan perhehoitajalle, joka on toiminut perhehoitajana vähintään 4 vuotta. Kokemuslisä merkitään toimeksiantosopimukseen. Kokemuslisä on pitkäaikaisessa perhehoidossa 1,2 % kuukausipalkkiosta ja lyhytaikaisessa perhehoidossa 0,5 % / toteutunut hoitopäivä/toimeksiantosopimus.

Koulutuslisä maksetaan perhehoitajalle, jolla on todistetusti vähintään kouluasteinen kas-
vatus-, sosiaali-, tai terveydenhuoltoalan koulutus. Koulutuslisä merkitään toimeksiantoso-
pimukseen. Koulutuslisä on pitkäaikaisessa perhehoidossa 1,2 % kuukausipalkkiosta ja ly-
hytaikaisessa perhehoidossa 0,5 % / toteutunut hoitopäivä / toimeksiantosopimus.

7.1.4 Kulukorvaus

Perhehoidosta aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta säädetään perhehoitajalain (312/1992) 3 §:ssä. Kulukorvauksen perusteena käytetään perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvia todellisia kustannuksia ja kunkin hoidossa olevan henki-
lön yksilöllisiä tarpeita. Lain (312/1992) mukaan kulukorvauksen määrä tarkistetaan kalen-
terivuosittain vuoden alusta elinkustannusindeksiin (lokakuu 1951=100) edellisen vuoden
lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Erityisestä syystä kulukorvaus voidaan kuitenkin
maksaa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä.

7.1.4.1 Pitkäaikainen perhehoito

Kulukorvausten perusteena käytetään perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpi-
dosta aiheutuvia todellisia kustannuksia ja kunkin hoidossa olevan henkilön yksilöllisiä tar-
peita. Kulukorvaus kattaa perhehoidossa olevan henkilön ateriat, asumisen ja muut kulut

Ateriat	Korvaus
Kun hoidettava osallistuu päivätoimintaan 0-1 kertaa/viikko	275,31 €/kk
Kun hoidettava osallistuu päivätoimintaan 2-3 kertaa/viikko	227,41 €/kk
Kun hoidettava osallistuu päivätoimintaan 4-5 kertaa/viikko	201,97 €/kk
Asuminen	
Asiakkaalla on oma huone	197,38 €/kk

Asiakkaalla on kahden hengen huone	165,68 €/kk
Muut kulut sisältää mm. henkilökohtaisen hygienian (lukuun ottamatta vaippoja), vaatehuollon, siivous- ja puhdistus-kulut, kohtuulliset virkistys-, matka- ja puhelinkulut ja alle 16-vuotiaiden kohdalla viikkorahan.	99,77 €/kk

7.1.4.2 Lyhytaikainen perhehoito

Kulukorvaus aterioista, asumisesta ja muista kuluista on 22,52 €/pv. Hoidettavan kotona tapahtuvan perhehoidon kulukorvaus on 7,18 € / pv. Silloin kun perhe-hoitajan ja perhehoidettavan kodinvälinen edestakainen matka ylittää 35 km, maksetaan lisäksi 0,20 € / km.

Osapäiväisestä perhehoidosta maksettava kulukorvaus on 50 % (11,26 €/pv.) lyhytaikaisen perhehoidon korvauksesta. Säännöllisestä, suunnitelmallisesta osapäiväisestä perhehoidosta (kesto vähintään 8-10 tuntia päivässä) maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon kulukorvaus.

7.1.5 Palkkiot ja kulukorvaus perhehoidon keskeytyksen ajalta

Perhehoitajan vapaan aikana hoitopalkkio maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle täysimääräisenä, kulukorvauksesta vähennetään ateriakorvaus. Mikäli perhehoitajan vapaan aikana sijaishoitaja toimii perhehoitajana vakituisen perhehoitajan kodissa, maksetaan kulukorvaukset vakituiselle perhehoitajalle, ellei toisin sovita.

Perhehoitajasta johtuvasta syystä esim. sairausloma), sijoittaja maksaa pitkäaikaisessa perhehoidossa hoitopalkkion Kelan sairausvakuutuspäivärahan omavastuuajalta (sairastumispäivä + yhdeksän arkipäivää). Jos hoidettavan hoito järjestyy perhehoitokodissa sairauslomasta riippumatta, maksetaan kulukorvaus täysimääräisenä. Jos hoidettavan hoito järjestetään kodin ulkopuolella, vähennetään kulukorvauksesta ateriakorvaus.

Sairauslomasta tulee olla lääkärintodistus ja siitä on ilmoitettava välittömästi perhehoitajalle nimetyille vastuutyöntekijälle. Asiakkaan sijoittamisesta keskeytyksen ajaksi noudatetaan seuraavaa ohjeistusta.

Lyhytkestoista perhehoitoa antavan perhehoitajan äkillisen sairausloman kohdalla sijoittaja maksaa hoitopalkkion ennalta sovittujen hoitopäivien osalta enintään Kelan sairausvakuutuspäivärahan omavastuuajalta (sairastumispäivä + yhdeksän arkipäivää). Jokaiselta edellä mainitulta päivältä maksetaan korvaus, joka saadaan jakamalla viimeisten neljän edeltävän kuukauden yhteenlaskettu hoitopalkkion määrä neljän edeltävän kuukauden kalenteripäivillä.

Osapäiväisessä perhehoidossa sijoittaja maksaa perhehoitajan äkillisen sairausloman kohdalla hoitopalkkion ennalta sovittujen hoitopäivien osalta enintään Kelan sairausvakuutuspäivärahan omavastuuajalta (sairastumispäivä + yhdeksän arkipäivää). Jokaiselta edellä mainitulta päivältä maksetaan korvaus, joka saadaan jakamalla viimeisten neljän edeltävän kuukauden yhteenlaskettu hoitopalkkion määrä neljän edeltävän kuukauden kalenteripäivillä.

Perhehoitajasta riippumattomasta syystä kun hoidettava on esim. sairaalahoidossa, kuntoutuksessa tai omaisten luona perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus viisi vrk täysimääräisenä. Jos keskeytys kestää yli viisi vrk, vähennetään päivittäisestä hoitopalkkiosta 50 % ja kulukorvauksesta aterioiden osuus. Jos keskeytys kestää yli 30 vrk palkkion ja kulukorvauksen maksaminen päättyy, lukuun ottamatta asumista.

Perhehoidon maksujen maksamisen edellytyksenä on, että perhehoitaja pitää yhteyttä esim. sairaalassa olevaan henkilöön ja on yhteistyössä hoitopaikan kanssa. Hoidettavan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi.

7.1.6 Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa

Mikäli perhehoitaja saa tiedon sovittun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta yli kolme vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta

Mikäli perhehoitaja saa tiedon sovittun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta alle kolme vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunnitellun hoitajakson mukaisesti, kuitenkin enintään kolmelta vuorokaudelta.

Perhehoitajan koulutuksessa oloajalta perhehoitajalle maksetaan palkkio ja kulukorvaus täysimääräisenä silloin, kun koulutus on ennalta sovittu ja sijoittajatahon järjestämä. Muuhun koulutukseen osallistumisesta ja kustannuksien korvauksesta on sovittava erikseen ja etukäteen perhehoitajalle nimetyn vastuu-työntekijän (yhteyshenkilö) kanssa. Sijoittajakunta osallistuu koulutuskustannuksiin perhehoidossa olevien asiakkaidensa määrän suhteessa.

7.1.7 Sijaishoito perhehoitajan vapaan ja muun poissaolon aikana

Kunta tai kuntayhtymä voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 6 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehti maan sijaishoidosta perhehoitajan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitettulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- 1) sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
- 3) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta; sekä
- 4) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitaja ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään. Sijaishoitajalle järjestettävästä koulutuksesta ja tuesta on voimassa, mitä niistä perhehoitajan osalta 15 §:ssä säädetään ja sijaishoitajan sosiaaliturvasta, mitä siitä perhehoitajan osalta 20 §:ssä säädetään.

Kun sijaishoito tapahtuu vakituisen perhehoitajan kotona, maksetaan sijaishoitajalle hoitopalkkio 15 %:lla korotettuna. Kulukorvaus maksetaan vakituiselle perhehoitajalle, ellei toisin sovita.

Kun sijaishoito tapahtuu sijaishoitajan kotona, maksetaan sijaishoitajalle lyhytaikaisen perhehoidon palkkio 14 vrk osalta ja tätä pitemmältä ajalta pitkäaikaisen perhehoidon palkkio (jakajana 30)

7.2 Käynnistämiskorvaus

Lain mukaan uutta perhehoitosijoitusta käynnistettäessä hoitajalle voidaan maksaa hoidon käynnistämistä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista käynnistämiskorvausta esim. asuntoon kohdistuvat välttämättömät muutostyöt, kalusteet, vuodevaatteet. Käynnistämiskorvausta myönnetään hakemuksen perusteella todellisiin, tapauskohtaisesti harkittaviin ja hankittaviin kuluihin silloin, kun korvausta ei voida saada muiden järjestelmien kautta.

Käynnistämiskorvausta ei pääsääntöisesti myönnetä tavanomaisiin kodin varustukseen kuuluviin kodinkoneisiin.

Vammaisten tarvitsemat asunnon muutostyöt ja apuvälineet tulee ensisijaisesti hankkia sosiaalihuolto- tai vammaispalvelulain nojalla ja terveydenhuollon lääkinällisen kuntoutuksen nojalla.

Käynnistämiskorvauksena tehdyt hankinnat ovat kunnan omaisuutta. Poistoaika on 4 vuotta, siten että kunakin vuonna poistuu neljäsosa (25 %) hankinnan arvosta. Mikäli hoito päättyy lyhyemmän ajan kuluessa, voidaan kohtuus ja tilanne huomioiden kuoleutumaton osa käynnistämiskorvauksesta periä takaisin. Poistojen jälkeen käynnistämiskorvauksella tehdyt hankinnat ovat perhehoitajan omaisuutta.

Vuonna 2019 käynnistämiskorvaus on maksimissaan 2 983,40 €. Käynnistämiskorvauksen käytöstä tehdään hankintasuunnitelma ja kustannusarvio. Myönnetty käynnistämiskorvaus merkitään toimeksiantosopimukseen. Hyväksytyistä hankinnoista aiheutuneet kustannukset maksetaan kuitteja vastaan.

7.3 Matkakorvaukset

Kustannusten korvauksissa muut kulut sisältävät kohtuulliset perhehoidon asiakkaasta johtuvat matkakustannukset esim. tavanomaiset ostosmatkat, apteekissa, kampaajalla tai harastuksissa käynnit.

Asiakkaan sairaanhoito- tai kuntoutusmatkoihin haetaan Kelan matkakorvausta. Asiakas maksaa omavastuusuuden itse.

Perhehoidettavan tuloista voidaan korvata pidemmät virkistysmatkat (esim. ulkomaille) rahatilanteen mukaan ja edunvalvojan kanssa sovittuna.

Matkakulut korvataan perhehoitajan osallistuessa sijoittajatahon järjestämään koulutukseen, tai erikseen sovittaessa esim. kuntoutussuunnitelmapalaveriin, Kelan sv-korvauksen mukaisesti. Lyhytaikaisessa perhehoidossa matkakulujen korvaamisesta sovitaan erikseen.

7.4 Perhehoitajan asema

Perhehoitajalain mukaan, jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on yksi arkipäivä kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta.

Pitkäaikaista perhehoitoa tekevällä perhehoitajalla on oikeus 3,5 päivän vapaaseen kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta. Kunta auttaa yhteistyössä perhehoitajan kanssa vapaan aikana perhehoidossa olevan henkilön hoidon järjestämisessä.

Vapaa on pidettävä saman kalenterivuoden aikana, kun se on ansaittu. Joustoa voi olla vuodenvaihteessa. Liikaa pidetyt vapaat peritään takaisin, mikäli perhehoito loppuu kesken vuoden.

Mikäli perhehoitokodissa on useampia kuin yksi hoidettava, tulee vapaa voida järjestää kaikkien asukkaiden osalta yhtä aikaa. Lisäksi tulee huomioida hoidettavien omat toiveet lyhytaikaisesta hoitopaikasta.

Vapaan pitämisestä on ilmoitettava vähintään kuukautta ennen sen alkamista toimeksiantosopimukseen merkitylle yhteyshenkilölle.

Lyhytaikaiselle perhehoitajalle vapaa korvataan palkkiona. Oikeus vapaaseen syntyy, kun hoitovuorokausia on vähintään 14 vuorokautta kalenterikuukaudessa perhehoidon yhtä asiakasta kohden.

8 YLEISET PERUSTEET HOITOTARVIKEJAKELULLE

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 24 §, 47 §, 48 § 1.5.2011 voimaan astunut terveydenhuoltolaki (1326/2010, 24 §) edellyttää kunnan järjestämään asukkaidensa sairaanhoitoon kuuluvat hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet. Kotihoidossa hoitotarvikkeita luovutetaan henkilöille, jotka sairastavat pitkäaikaista sairautta ja heidän hoitotarvikkeidensa tarpeen on todennut terveyskeskuksen tai sairaalan hoitava lääkäri tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Ulkopaikkakuntalaisilta asiakkailta, jotka asuvat paikkakunnalla pidempiaikaisesti, edellytetään hoitotarvikkeiden saamiseksi aina kotikunnan tekemää hoitosuunnitelmaa. Hoitosuunnitelman mukaiset tarvikkeet laskutetaan asiakkaan kotikunnalta. Hoitosuunnitelmassa pitää olla myös tiedot, miten laskutus toimii, koska se toimii samalla kunnan maksusitoumuksena (47 §). Asiakkaiden, jotka vaihtavat terveyskeskusta muun kuin kotikunnan alueelle, hoitovastuu siirtyy myös sinne. Tällöin hoitotarvikkeiden laskutus tapahtuu kotikunnasta lain mukaisesti ilman maksusitoumusta (48 §).

8.1 Hoitotarvikkeiden- ja välineiden ilmaisjakelun soveltamisohjeet

Perusturvaliikelaitos Saarikka myöntää korvauksetta kotona asuville pitkäaikaissairauden hoidon tai omatoimiseen selviytymisen kannalta tarpeellisia hoitovälineitä ja –tarvikkeita. Toimiva hoitovälinejakelu parantaa itsehoidon edellytyksiä ja tukee omatoimista kotona pärjäämistä.

Korvauksetta jaettavien hoitotarvikkeiden tuotemerkit voivat vaihdella, koska kuntayhtymä hankkii tuotteet kilpailutettujen hankintasopimusten kautta. Tuotetta valittaessa on huomattava, että päätöksen tehneen terveydenhuollon ammattihenkilön arviointi tarvikkeen laadusta tai sopivuudesta on ratkaiseva. Mikäli tuotetta ei hoidollisista syistä voida vaihtaa vastaavanlaiseen varastotuotteeseen, tilataan tuote erikseen.

Hoitotarvikkeita jaetaan kerrallaan enintään kolmen kuukauden tarvetta vastaava määrä. Hoitajat ohjaavat asiakasta hoitotarvikkeiden käytössä. Mikäli asiakas käyttää myönnettyjä tarvikkeita arvioitua enemmän ilman perusteltua syytä, tulee hänen hankkia arvioidun enimmäismäärän ylittävät tarvikkeet omalla kustannuksellaan. Hoitotarvikkejakelun työntekijät antavat tietoja liikkeistä, joista tarvikkeita voi ostaa.

8.2 Hoitotarvikkeiden ja –välineiden jakamisen periaatteet

Hoidon ja sairauden seurannassa tarvittavien hoitotarvikkeiden jakelu perustuu yksilölliseen tarpeeseen, jonka määrittelee hoitava lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattilainen. Saannin ehtona on, että hoitotarvikkeiden ja –välineiden tarpeen arvioidaan olevan pitkäaikainen, yleensä yli kolme kuukautta kestävä. Lyhytkestoisemmissa hoidoissa potilaat hankkivat hoitotarvikkeet itse.

Tarvikkeiden jakelua ja käyttöä seurataan yksilökohtaisesti. Tarvikkeita ja välineitä luovutettaessa arvioidaan aina myös niiden tarpeellisuutta ja käyttökelpoisuutta asiakkaalle. Asiakkaan ohjaus ja neuvonta tuotteiden käytössä on aina hoitohenkilökunnan vastuulla. Jakelun käytännön toteuttamisesta (luovutuspaikka, kuljetus) sovitaan asiakkaan ja hoitoon osallistuvien kanssa. Ilmaisjakelutuotteina myönnettävät vaipat toimitetaan aina kotiinkuljetuksen kautta.

8.3 Käytännön ohjeita hoitotarvikkeiden, -välineiden ja lääkkeiden ilmaisjakeluun

8.3.1 Lääkkeet

Pääsääntöisesti kotona asuva asiakas maksaa lääkahoitonsa itse. Kotona toteutettavan saattohoidon onnistumiseksi tarpeelliset lääkkeet voidaan luovuttaa terveyskeskuksesta (esim. kipu- ja pahoinvointilääkkeet, happi, antibiootit) hoitavan lääkärin ohjeiden mukaisesti. Sen sijaan potilaan vakituisesti käyttämät lääkkeet kirjoitetaan reseptillä.

Osastolta kotiutuville potilaille luovutetaan mukaan hoidon aloittamisessa tarvittavat lääkkeet. Lääkkeitä luovutetaan ainoastaan siihen saakka, kunnes ne pystytään hankkimaan apteekista. Osastolta luovutetaan lääkkeet mukaan myös lyhyiden kotilomien ajaksi (enintään yksi viikko).

Päivystyksestä luovutetaan potilaan mukaan hoidon aloittamisessa tarvittavat lääkkeet, jos paikkakunnalla ei ole mahdollisuutta käydä apteekissa saman päivän aikana.

Fluoritabletit jaetaan hammashoitoloista tarveharkinnan perusteella.

Rauta- ja vitamiinivalmisteet myös neuvola-asiakkaat hankkivat itse.

Yleiseen rokotusohjelmaan kuuluvat rokotteet annetaan potilaille maksutta ja muut tarvittavat rokotteet hankitaan reseptillä apteekista (esim. gammaglobuliini ja ei-riskiryhmiin kuuluvien influenssarokotteet).

Ehkäisytabletteja annetaan asiakkaalle maksutta ehkäisyä aloitettaessa erillisen ohjeen mukaan 3 + 6 kk annos. Samoin ehkäisykierukoista ja ehkäisyyn käytettävistä hormonikapseleista ensimmäinen kierukka on asiakkaalle maksuton.

8.3.2 Avannepotilaiden hoitovälineet – ja tarvikkeet

Avanepussit ja –levyt (sairaalan ilmoittama koko ja merkki) sekä hoidossa tarvittavat muut välineet (myös pasta).

8.3.3 Katetrit

Tarvikkeet annetaan yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Terveystieteiden ammattilainen arvioi katetrointitarpeen kestoajan. Itse katetroiville potilaille kertakatetrit haetaan hoitotarvikejakelusta.

Heti valmiita nestekatetreja luovutetaan matkakatetreiksi korkeintaan 2 x 7 vuodessa.

Kestokatetrit jaetaan hoitotarvikejakelusta pääsääntöisesti suoraan kotiinkuljetuksena. Kulutus arvioidaan terveydenhoitajan ammattilaisen toimesta.

8.3.4 Virtsankeräystarvikkeet

Urinaalit eli ulkoiset katetrit, virtsankeräysspussit, virtsapussin pidikkeet sekä kiinnitystarrat reisimalliseen pussiin toimitetaan hoitotarvikejakelun kautta.

8.3.5 Inkontinenssipotilaat

Heikentyneen virtsan ja ulosteen pidätyskyvyn hoitotarvikkeet vaikeaan tai keskivaikeaan oireistoon aikuisille. Vaippojen sopivuutta ja määrää arvioidaan hoitoa aloitettaessa ja hoidon aikana.

Lapsille, jotka ovat yli 3-vuotiaita ja joilla on kehitysviivästymä, kehitysvamma tai muu vakava sairaus annetaan erikoislääkärin päätöksellä yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti vaippoja. Yökastelijat (fysiologinen kastelu) eivät ole oikeutettuja vaippojen ilmaisjakeluun.

Ohjeita vaippatilauksiin:

- Tippasuojista käytössä naisille ainoastaan Attends Soft 4 Super ja vastaava miesten tuote Attends for Men 3 (muotoiltu 'satulamalli')
- Tilattavien vaippojen kokonaismäärä on vuorokaudessa 1- 4 kappaletta, jotka valitaan asiakkaalle yksilöllisesti omatoimisuutta tukien
- Vuodesuoja / poikkilakana vuoteeseen hoidettaville maksimissa 3 kpl/viikko
- Pesukintaat vain vuodehoitoisille kotona asuville vaippatilauksen yhteydessä
- Kotiinkuljetus sopimusten mukaisesti neljä kuljetusta vuodessa. Kotiasiakkaiden vaippoja ei välivarastoida Saarikan varastolla tai kotihoidon toimitiloissa.
- Itse maksettavat tuotteet voidaan tilata vaippatilauksen yhteydessä, jolloin lasku tulee asiakkaalle. Laskun voi osoittaa myös omaiselle tai edunvalvojalle.

8.3.6 Haavanhoitotarvikkeet

- tehdaspuhtaat sidostaitokset
- tehdaspuhtaat pumpulitikut
- tehdaspuhtaat haavatyyny
- haavasidosten kiinnittämisessä käytettävät tarvikkeet
- ei sisällä voiteita tai reseptillä olevia lääkkeitä

8.3.7 Diabetespotilaiden hoitovälineet – ja tarvikkeet (jakelu keskitetty diabeteshoitajille)

- insuliinin pistovälineet
- veriterät
- pumppuhoidossa tarvittavat välineet
- verensokerin ja ketoaineiden seurantaliuskat

Verensokeri- ja virtsantutkimusliuskoja käytetään harkitusti potilaan yksilöllisten tarpeiden ja hoitotasapainon mukaan.

8.3.8 Dialyysipotilaiden hoitovälineet – ja tarvikkeet

Kotidialyysissa olevien potilaiden hoidossa tarvittavat välineet erikoissairaanhoidon ohjeiden mukaisesti (tilataan kutakin tapausta varten erikseen).

8.3.9 Happihoito ja muut pitkäaikaissairaudet

Eräiden muiden pitkäaikaissairauksien esim. keuhkojen toiminnan vajauksen ja trakeostomian yhteydessä tarvittavat hoitovälineet (happiletkut, -viikset, kanyylit, katetrit, filtterit ym.)

- letkun kautta ravitsemisen tarvikkeet
- henkitorviavanteen hoitotarvikkeet
- happihoitotarvikkeet

Pitkäaikaisessa happihoidossa olevalle potilaalle kirjoitetaan vuosittain uusittava resepti (hapen käyttö, hoidon kesto-aika, virtausnopeus), jolloin potilas saa Kelalta korvauksen käyttämästään hapesta ja happipullojen vuokrasta. Happitilaus ja vuokrasopimus tehdään happea toimittavan yrityksen palvelupisteessä asiakkaan nimellä ja asiakasnumerolla.

Terveyskeskuksen ammattimiehet toimittavat hapen tarvittaessa potilaan kotiin, mutta happea toimittava yritys lähettää laskun suoraan potilaalle. Happihoidossa tarvittavat välineet (liittimet, letkut ym.) annetaan terveystieteiden keskukselta. Hoidon alussa varmistettava asiakkaan opastaminen hoitoon.

8.3.10 Korvauksetta jaettavaan hoitotarvikkeisiin kuulumattomat tuotteet

Asiakas hankkii omakustanteisesti. Maksutta jaettavaan hoitotarvikkeisiin kuuluvat vain ko. ryhmän kohdalla mainitut tuotteet. Niihin **eivät kuulu** esimerkiksi seuraavat tuotteet:

- kaarimaljat
- mehupilli
- pesukintaat
- ruoka- ja nenäliinat
- juomamukit
- atulat
- suojakäsineet (poikkeuksena suolen toimitus ja huuhtelut, limaimut ja trakeostomian hoito)
- pumpulikäsineet
- virtsapullo
- selluloosavanu (poikkeuksena trakeostomiapotilaat ja limaimut)
- saniteettivaipat eli kroonikkovaipat
- poikkilakanat ja vuoteen suojamuovit
- steriilit sidokset (poikkeuksena keskuslaskimokatetrin ja vastaavien kanyylien hoito)
- pikasiteet, laastarit
- ihon ja käsien desinfiointiaineet
- pesuvoide ja -pyyhe
- tippasuojat ja pikkuvaipat (poikkeuksena katso sivu 9)
- plasmansokerin mittaussiuskat heikentyneessä sokerinsietokyvyssä (ei diabetesdiagnoosia)

Poikkeamat jakeluohjeessa oleviin tuotteisiin ovat mahdollisia asiakkaan hoitosuunnitelmaan perustuen. Erityistapauksissa, jolloin jakeluohjeesta poiketaan, otetaan yhteyttä hoitotarvikejakeluun.

8.4 Hoitajien tarvitsemat suojavälineet

Kotona asuville asiakkaille tai heitä hoitaville omaisille annetaan samat suojavälineet kuin mitä hoitaja olisi toimenpidettä tehdessään käyttänyt. Yksityisten palveluasuntojen henkilökunnalle ja Saarikan vanhustenhuollon yksiköille tai muille vastaaville yksiköille henkilökunnan tarvitsemat suojaruuvit ja – välineet kustantaa kukin yksikkö itse.

9 LÄÄKINNÄLLISEN KUNTOUTUKSEN TOIMINTAPERIAATTEET

9.1 Lääkinnällistä kuntoutusta ohjaavat lait ja säädökset / järjestämisperiaatteet

Kunnan velvollisuudesta järjestää lääkinällinen kuntoutus on säädetty 1.5.2011 voimaan tulleen terveydenhuoltolain (30.12.2010/1326) pykälissä 29 ja 30. Apuvälineiden luovutuksesta lääkinällisenä kuntoutuksena on annettu 1.1.2011 voimaan tullut Sosiaali- ja terveysministeriön asetus. Kansaneläkelaitoksen (Kela) järjestämästä kuntoutuksesta on säädetty laissa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista (566/2004) sekä sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Kuntoutuksesta on säädöksiä myös mm. työntekijäin eläkeläissa, liikennevakuutuslaissa, tapaturmavakuutuslaissa ja ammattitaitulaissa.

Keski-Suomessa yleisesti sovitun periaatteen mukaisesti kuntoutus järjestetään pääsääntöisesti sen terveydenhuollon yksikön toimesta, jolla on hoitovastuu. Kuntoutusta toteuttavia tahoja ovat perusterveydenhuollon lisäksi erikoissairaanhoito ja yksityiset palveluntuottajat.

9.2 Terveydenhuollon ja Kelan työnjako lääkinällisessä kuntoutuksessa

9 §

Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen järjestäminen

Alle 65-vuotiaalla vakuutetulla, joka ei ole julkisessa laitoshoidossa, on oikeus saada hyvän kuntoutuskäytännön mukaista vaativaa lääkinällistä kuntoutusta työstä, opiskelusta tai muista arjen toiminnoista suoriutumista ja osallistumista varten, jos:

- 1) hänellä on sairaus tai vamma sekä sairauteen tai vammaan liittyvä suoritus- ja osallistumisrajoite, josta aiheutuu vähintään vuoden kestävä kuntoutustarve;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettu rajoite on niin suuri, että hänellä on sen vuoksi huomattavia vaikeuksia arjen toiminnoista suoriutumisessa ja osallistumisessa kotona, opiskelussa, työelämässä tai muissa elämäntilanteissa julkisen laitoshoidon ulkopuolella; sekä
- 3) vaativa lääkinällinen kuntoutus on perustellusti tarpeen mahdollistamaan vakuutetun arjen toiminnoista suoriutumista ja osallistumista.

Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen tarpeen arvioissa otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon vakuutetun toimintakykyyn vaikuttavat tekijät, joita ovat lääketieteellinen terveydentila, kehon rakenteet ja toiminnot, suoritukset, osallistuminen sekä yksilö- ja ympäristötekijät.

Kansaneläkelaitos ei järjestä sairaanhoitoon välittömästi liittyvää lääkinällistä kuntoutusta. Kansaneläkelaitos ei myöskään järjestä kuntoutuksena toimintaa, jonka tavoitteet ovat ainoastaan hoidollisia.

Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen tulee perustua hyvän kuntoutuskäytännön mukaiseen kirjalliseen kuntoutussuunnitelmaan. Suunnitelma laaditaan kuntoutujan hoidosta vastavassa julkisen terveydenhuollon yksikössä kuntoutujan kanssa taikka kuntoutujan sekä hänen omaisensa tai muun läheisensä kanssa vähintään yhdeksi vuodeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi. Kuntoutussuunnitelma toimitetaan maksutta Kansaneläkelaitokselle.

Muu kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus on harkinnanvaraista (Kelan kuntoutuslaki 12§).

9.3 Kunnan järjestämän lääkinällisen kuntoutuksen sisältö

Terveydenhuoltolain 29§ mukaan kunnan on järjestettävä potilaan sairaanhoitoon liittyvä lääkinällinen kuntoutus.

Läkinälliseen kuntoutukseen kuuluu:

- kuntoutusneuvonta ja kuntoutusohjaus
- potilaan toiminta- ja työkyvyn ja kuntoutustarpeen arviointi
- kuntoutustutkimus, jonka avulla selvitetään potilaan kuntoutusmahdollisuuksia
- toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat sekä muut tarvittavat kuntoutumista edistävät toimenpiteet
- apuvälinepalvelut
- sopeutumisvalmennus
- edellisissä kohdissa tarkoitetuista tarpeellisista toimenpiteistä koostuva kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa

Kunnan kustantaman lääkinällisen kuntoutuksen kohderyhmänä ovat henkilöt, joiden vajaakuntoisuus on pitkäaikaista tai pysyvää. Kuntoutus ja apuvälinepalvelut kohdistuvat henkilöihin, joiden toimintakyky on heikentynyt vamman, sairauden tai kehitysviivästymän vuoksi sekä itsenäinen ja omatoiminen selviytyminen päivittäisissä toiminnoissa on heikentynyt. Palveluiden edellytyksenä on lääkärin toteama sairaus, vamma tai toiminnanvajaus ja niistä johtuva toimintakyvyn heikkeneminen. Läkinälliseen kuntoutukseen ja apuvälinepalveluihin ei kuitenkaan ole subjektiivista oikeutta.

Jos asiakas tarvitsee lyhytaikaisen sairauden takia kuntoutusta, hänet ohjataan fysioterapeutin vastaanotolle. fysioterapiapalveluita yksityiseltä sektorilta (SV3F-lomake). Hierontaa ei myönnetä lääkinällisenä kuntoutuksena.

Laitoshoidossa olevien henkilöiden kuntoutus ja apuvälineet on laitoksen järjestettävä. Poikkeuksen muodostavat henkilökohtaiset apuvälineet (esimerkiksi proteesit), jotka kustannetaan lääkinnällisen kuntoutuksen määrärahoista.

9.4 Päätöksenteko

SoTe järjestää lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut Saarikan omana toimintana sekä hankkimalla palveluja yksityisiltä palveluntuottajilta palveluseteleillä. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin hänet ohjataan muilla tavoin järjestettävien palvelujen piiriin.

Palvelun myöntämisestä päättää Saarikan lääkinnällisen kuntoutustyöryhmän esityksestä tehtävään nimetty Saarikan lääkäri. Päätös on kirjallinen hallintopäätös. Päätökset perustuvat aina yksilölliseen tarveharkintaan ja perustuvat voimassaolevaan kuntoutussuunnitelmaan. Päätökseen sisältyy palvelutarpeeseen perustuva myönnetyn palvelun sisältö ja määrä.

Asiakkaalle ilmoitetaan palvelun myöntämisestä. Samalla asiakkaalle lähetetään päätös palvelusetelistä ja lista hyväksytyistä palveluntuottajista sekä kirjallinen ohje palvelusetelin käytöstä.

Palvelusetelin voimassaolo määritetään palvelusetelissä ja palveluseteli myönnetään korkeintaan vuodeksi. Erityisin perustein palvelusetelin voimassaoloaika voi olla pidempi kuin yksi vuosi. Palveluseteliä ei myönnetä jälkikäteen jo ostetuista tai saaduista palveluista.

Lääkinnällisestä kuntoutuksesta annettu päätös rinnastetaan hoitopäätökseen, eikä siitä ole varsinaista valitusoikeutta. Tämä koskee niin omaa toimintaa kuin ostopalvelujakin.

Ratkaisuun tyytymätön voi tehdä potilaslain perusteella muistutuksen toimintayksikön vastaavalle johtajalle. Toinen vaihtoehto on tehdä kantelu aluehallintovirastoon (entinen lääninhallitus).

9.5 Asiaksmaksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa ja asetuksessa säädetään myös lääkinnällisen kuntoutuksen asiakasmaksuista. Lääkinnällisessä kuntoutuksessa ei ole varallisuusharkintaa. Yhtymävaltuusto vahvistaa asiakasmaksut vuosittain.

Lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettyissä apuvälineissä ei ole omavastuuta.

9.6 Hyvä kuntoutuskäytäntö

9.6.1 Kuntoutussuunnitelma

Kuntoutussuunnitelma pohjautuu moniammatilliseen arviointiin ja yhteistyöhön. Kuntoutussuunnitelmalla tarkoitetaan potilaan yksilöllistä suunnitelmaa, jossa määritellään kuntoutuksen tarve, tavoite ja keinot, järjestämis- ja rahoitusvastuu sekä seuranta. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös kuntoutettavan perhe ja muu sosiaalinen ja psyykinen tilanne. Kuntoutussuunnitelma tehdään kuntoutujan kanssa yhdessä, jolloin se tukee kuntoutujan sitoutumista ja lisää luottamuksellisuutta ja tasavertaisuutta.

Kuntoutussuunnitelmassa tulee olla diagnoosin lisäksi kuvattuna kuntoutujan toiminnallinen haikka, vahvuudet ja voimavarat sekä niihin vaikuttavat yksilö ja ympäristökijät, mukaan lukien kuntoutujan oma motivaatio, perustelut ja tavoitteet kuntoutukselle ja yhdyshenkilö. Suunnitelmaan kirjataan lisäksi voimassaoloaika, terapiakertojen määrä/vuosi, aika/kerta, toteutuspaikka ja toteutuksen mahdollinen joustavuus.

Kuntoutusprosessin eri vaiheissa toimintatapojen on oltava sujuvia ja resurssit mitoitettava siten, että kuntoutuja saa tarvitsemansa terapian oikea-aikaisesti. Oikea-aikaisuus koskee kuntoutussuunnitelmaa, -hakemusta ja -päätöstä sekä kuntoutuksen aloittamista.

9.6.2 Näyttöön perustuva kuntoutus

Kuntoutus tulee olla intensiteetiltään ja toteutustavaltaan näyttöön perustuvan tiedon ja hyvän kuntoutuskäytännön mukaista. Palvelun tuottajan tulee toimittaa terapiapalaute toteutuneesta terapiasta yhdyshenkilölle kahden viikon kuluessa terapiajakson päättymisestä. Palautteeseen kirjataan arvio kuntoutuksen vaikuttavuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Terapian vaikuttavuutta arvioidaan luotettavin toimintakykytestein.

9.6.3 Terapiamuodot

Saarikassa toteutetaan terapiat Saarikan omana toimintana tai ostopalveluna palvelusetelillä. Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseteliä käytetään fysio-, allas-, toiminta-, lymfa- ja jalkaterapia sekä jalkahoidon hankkimiseksi asiakkaille, jotka täyttävät palvelun myöntämisen kriteerit ja joille SoTe ei järjestä palvelua omana (Saarikka) toimintana.

9.6.4 Fysioterapia

Fysioterapiassa arvioidaan asiakkaan/potilaan terveyttä, liikkumista, toimintakykyä ja toimintarajoitteita hänen toimintaympäristössään. Fysioterapian menetelmiä ovat terveyttä ja toimintakykyä edistävä ohjaus ja neuvonta, terapeuttinen harjoittelu, manuaalinen ja fysikaalinen terapia sekä apuvälinepalvelut. Tavoitteena on yhdessä asiakkaan/potilaan kanssa saavuttaa hänelle optimaalinen terveys sekä liikkumis- ja toimintakyky. Asiakasta/potilasta tuetaan harjoittelemaan itsenäisesti, ymmärtämään harjoittelun tarkoitus ja ottamaan omat voimavarat käyttöön yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Terapiakertojen määrä ja intensiteetti määritellään yksilöllisesti.

9.6.5 Lymfaterapia

Lymfaterapia on fysioterapian erikoisala, jolla hoidetaan eri syistä syntyneitä turvotuksia ja niiden seurauksia sekä vaivoja tai sairauksia, joiden yhtenä oireena on turvotus. Sen syyt voivat olla primäärejä (imusuonistonsyynnäinen kehityshäiriö) tai sekundaareja (imusolmukkeiden poisto ja sädetys, laajat imusuonistoa vahingoittaneet muut operaatiot, traumat tai toistuneet infektiot; useimmiten erysipelas l. ruusu).

Terapian kesto ja terapiatiheys riippuvat sairaudesta/vammasta, työkuormituksesta, potilaan iästä, potilaan yleiskunnosta sekä hoitoalueen laajuudesta. Lymfaterapia on aina lääkärin määräämää / suosittamaa. Tavallisin syy lymfaterapialle on rintasyövän hoidon jälkitila tai alaraajojen liikkumattomuudesta (esim. MS-tauti tai tetraplegia) johtuva turvotus. Terapiakertojen määrä ja intensiteetti määritellään yksilöllisesti.

9.6.6 Toimintaterapia

Toimintaterapiassa kehitetään niitä valmiuksia ja taitoja, joita ihminen tarvitsee arkielämässään. Toimintaterapian keinoja asiakkaan toimintamahdollisuuksien parantamiseksi voivat olla esimerkiksi asunnon muutostöiden suunnittelu, apuvälinetarpeen arviointi, psykososiaalisten taitojen harjoittelu tai arjen toimintojen harjoittelu.

Toimintaterapiaa myönnetään mm. AVH - asiakkaille, jolloin toimintaterapiaa voidaan suositella sairauden subakuutissa tai kroonisessa vaiheessa päivittäisten toimintojen onnistumiseksi arjen ympäristössä. Toimintaterapiaa myönnetään myös lapsiasiakkaille, joilla on laaja-alaisia toiminnallisia ongelmia. Muille potilasryhmille myönnetään toimintaterapiaa yksilöllisen tarpeen ja harkinnan mukaan (yleensä suositus erikoissairaanhoidosta). Terapiakertojen määrä ja intensiteetti määritellään yksilöllisesti.

9.6.7 Puheterapia

Puheterapian tavoitteena on parantaa asiakkaan toiminta- ja kommunikaatiokykyä jokapäiväisessä elämässä kotona, päivähoitossa, koulussa ja työelämässä. Terapiasuunnitelma perustuu aina puheterapeuttiseen tutkimukseen tai arvioon, jonka on tehnyt terveyskeskuksen tai erikoissairaanhoidon puheterapeutti. Poikkeustapauksissa terapiasuunnitelma voidaan hankkia ostopalveluna.

Monissa puhehäiriöissä terapia on pitkäaikaista. Varhain aloitettu, riittävän tiivis puheterapia antaa parhaan tuloksen. Puheterapeutin antaman terapian kohteena voivat olla äänen, kielen ja yleensä kommunikaatiotaitojen ongelmien lisäksi lukemiseen ja kirjoittamiseen, syömiseen ja nielemiseen sekä suun alueen motoriikkaan liittyvät häiriöt. Tyypillisimmät kohderyhmät ovat alle kouluikäiset lapset, joilla on puheongelmia, ja aikuisneurologiset potilaat. Terapiakertojen määrä ja intensiteetti määritellään yksilöllisesti. Puheterapia myönnetään lääkinnällisen kuntoutuksen maksusitoumuksella.

9.6.8 Musiikkiterapia

(toiminnallinen musiikkiterapia) Musiikkiterapiaa voidaan myöntää täydentämään muita terapiamuotoja (esim. puhe- tai toimintaterapiaa). Myönnön edellytyksenä on erikoissairaanhoidossa laadittu kuntoutussuunnitelma ja/tai musiikkiterapeutin tekemä arvio terapiamuodon mahdollisuuksista. Terapiakertojen määrä ja intensiteetti määritellään yksilöllisesti. Musiikkiterapia myönnetään lääkinnällisen kuntoutuksen maksusitoumuksella.

9.6.9 Jalkaterapia ja jalkahoito

Jalkaterapiaa voidaan myöntää diabeetikoille, jotka kuuluvat riskiluokkaan 2-3 (haavariski yli viisin tai kymmenkertainen). Riskiluokan arvioi diabeteshoitaja yhdessä hoitavan lääkärin kanssa. Tämä arvio on edellytys jalkaterapian/jalkahoidon myöntämiselle. Diabeteshoitaja tekee esityksen kuntoutustyöryhmälle jalkaterapian/jalkahoidon myöntämisestä.

Jalkaterapia/jalkahoito voidaan myöntää myös potilaille, joilla on jaloissa jokin vika tai vamma (esimerkiksi reuman tai jonkin neurologisen sairauden seurauksena) ja, jotka eivät itse pysty huolehtimaan jalkojensa hoidosta ja heillä on terveydenhuollon henkilökunnan toteama tarve jalkojen hoitoon. Terapiakertojen määrä ja intensiteetti määritellään yksilöllisesti.

9.6.10 Laitoskuntoutus

Laitoskuntoutusjaksojen tavoitteena on turvata tai parantaa kuntoutujan toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä tehostetulla moniammatillisella kuntoutus- tai sopeutumisvalmennusjaksoilla. Laitosjaksoilla voidaan täydentää avokuntoutusta. Laitoskuntoutusjaksoja myönnetään yksilöllisen tarpeen mukaan. Laitoskuntoutuksen kesto voi olla 2-4 viikkoa ja se voidaan tarvittaessa jakaa kahteen osaan.

Laitoskuntoutuksen myöntäminen edellyttää hoitavan lääkärin yhdessä erityistyöntekijöiden kanssa tekemän kuntoutussuunnitelman, jossa on perustelut ja tavoitteet kuntoutusjaksolle.

9.7 Apuvälinepalvelut

Apuvälineitten myöntämisessä noudatetaan maakunnallisesti vahvistettuja perusteita.

Tukipohjallisia myönnetään alle 16-vuotialle lievemmin kriteerein kuin em. saatavuusperusteissa on esitetty. Myönnön perusteena on kuitenkin aina fysioterapeutin tekemä tutkimus ja arvio pohjallisten tarpeellisuudesta.